

SPRAWY DEWIZOWE

M I E S I Ę C Z N I K

Prenumerata kwartalna 2 zł.

wraz z przesyłką pocztową

Konto P. K. O. Nr. 22.308

Administracja: Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR

STANISŁAW ETTINGER

Adwokat

Nr. 2

Warszawa, maj 1937 r.

Rok I

SYTUACJA WALUTOWA A REGLAMENTACJA DEWIZOWA

Rok temu w dniu 27 kwietnia 1936 r. ogłoszony został w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 32 poz. 249 Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 kwietnia 1936 r. o obrocie pieniężnym z zagranicą oraz o obrocie zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi. Począwszy od tej daty Polska śladem większości państw europejskich wkroczyła na drogę reglamentacji dewizowej.

Komunikat prasowy Ministerstwa Skarbu podał wówczas do publicznej wiadomości powody, które skłoniły rząd do ograniczenia obrotu dewizowego. Komunikat ten brzmiał, jak następuje:

„Od 10 lat polska polityka finansowa opiera się na dwóch podstawowych zasadach: stałości waluty i swobodzie ruchu kapitałowego. Utrzymując niezmiennie w najtrudniejszych warunkach wytkniętą linię, rząd miał przede wszystkim na widoku zapewnienie życia gospodarczemu normalnych warunków działania i rozwoju. Opracowany na jesieni roku zeszłego i realizowany przez rząd w ciągu kilku ostatnich miesięcy program, dał ostatnio zupełnie pozytywne rezultaty w dziedzinie równowagi budżetowej państwa.

W momencie zaznaczającej się poprawy gospodarki krajowej zarysowały się ostatnio tendencje, nie pozostające w żadnym związku z obiektywną oceną gospodarczej i finansowej sytuacji Polski. Częściowo pod wpływem wydarzeń zagranicznych, a częściowo pod wpływem nieuzasadnionych nastrojów, szerzonych wewnątrz kraju, rozpętała się w marcu i kwietniu fala niepokoju, wyrażająca się przede wszystkim w masowym zakupywaniu złota i walut zagranicznych na cele tezauryzacji wewnętrznej.

To nieuzasadnione gospodarcze działanie osłabia z jednej strony rezerwy naszej instytucji emisyjnej, a z drugiej wycofuje kapitały z obrotu gospodarczego, utrudniając poważnie m. in. realizację planów rządu w zakresie walki z bezrobociem.

Rząd uważał za swój obowiązek zapobiec tego rodzaju osłabianiu życia gospodarczego przez wprowadzenie kontroli w zakresie obrotu złotem i walutami zagranicznymi i zahamowanie przez to źródeł, zasilających tezauryzację. Kontrola obrotów dewizami nie stawia przeszkód dla normalnych operacji gospodarczych¹ zagranicą. Zaopatrzenie warsztatów produkcyjnych w surowce, jak w potrzebne maszyny i narzędzia, nie ulegnie z tego powodu zahamowaniu.

W nowych warunkach obrotu dewizowego zobowiązania Polski z tytułu handlu zagranicznego, jak i zobowiązania kredytowe, będą nadal respektowane. Wprowadzając przejściowo kontrolę nad obrotami dewizowymi, rząd stwierdza kategorycznie, że są one [pomyślane jedynie jako ochrona gospodarczo-aktywnej części społeczeństwa przed zakusami spekulacji i defetyzmu ekonomicznego.

Realizacja programu gospodarczego rządu, opartego na utrzymaniu ładu pieniężnego, zabezpieczeniu równowagi budżetowej i struktury aparatu kredytowego nie ulegnie żadnym odchyleniom”.

W tej samej sprawie Bank Polski stwierdzał w sprawozdaniu swym za rok 1935:

„Sytuacja na rynku walutowym kształtowała się w roku sprawozdawczym na ogół mniej korzystnie, niż w 1934. Na ten stan rzeczy złożyło się szereg przyczyn, z których jedne miały swe źródło poza granicami Polski, inne zaś — w układzie wewnętrznych stosunków. Do pierwszych zaliczyć należy przede wszystkim powikłania w światowej sytuacji politycznej, a ponadto rozwianie się nadziei na możliwość osiągnięcia w bliskiej przyszłości międzynarodowego porozumienia co do stabilizacji monetarnej, wreszcie trudności walutowe niektórych państw zagranicznych oraz dewaluację pieniądza, dokonaną w dwóch krajach.

Niezależnie od wyżej umówionych zjawisk, głęboki wstrząs psychiczny, jakiego doznała Polska w maju 1935 r., po śmierci Marszałka Piłsudskiego, wywołał silny proces tezauryzacji monet złotych, który trwał do czerwca. W następnych miesiącach proces ten znacznie osłabił, lecz na jesieni — we wrześniu, a zwłaszcza w październiku — przywóz monet złotych do Polski znów [wzmógł się znacznie. Jednakże już listopad przyniósł ponowną poprawę w sytuacji, utrzymującą się do końca roku.

Poza oddziaływaniem wymienionych przyczyn, które wpływały przede wszystkim na [psychikę rynku, pogorszenie się położenia walutowego pozostawało w ścisłym związku z mniej korzystnym, niż w 1934 r., kształtowaniem się bilansu płatniczego Polski w roku sprawozdawczym, co uwiódoczyło się zwłaszcza w drugiej połowie roku”.

Dziś po upływie roku można stwierdzić, że zamierzenia rządu, zawarte w przytoczonym wyżej komunikacie prasowym, zostały wypełnione. Wbrew pewnym pesymistycznym

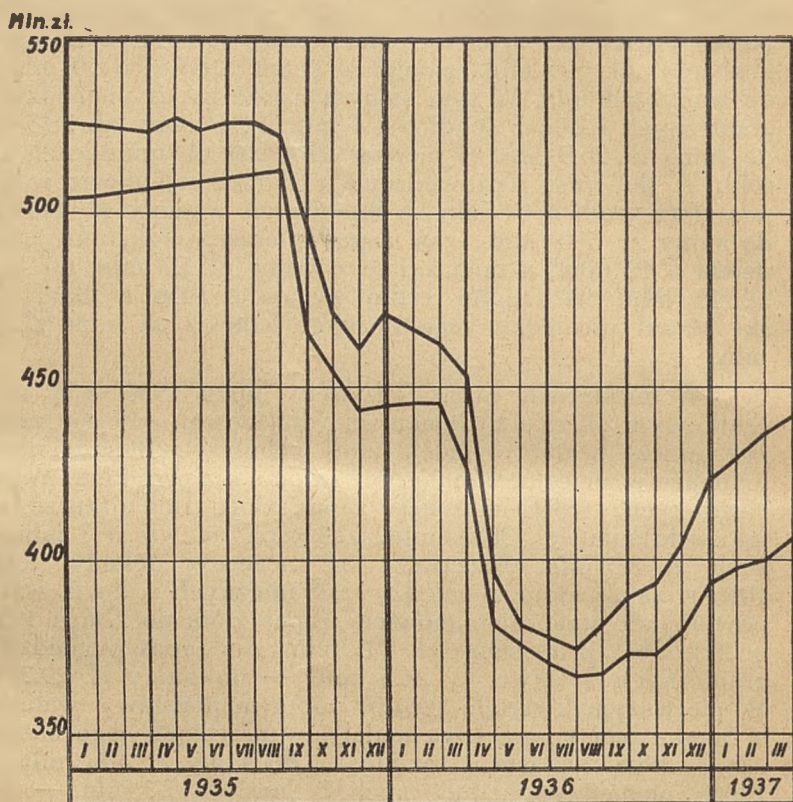
przewidywaniom, obrót gospodarczy z zagranicą nie został zdeorganizowany, spekulacja walutowa została opanowana i wartość waluty polskiej zachowana.

Osiągnięcie tych wyników niewątpliwie zawdzięcza Polska zarówno co raz wyraźniej zarysowującej się poprawie światowej sytuacji gospodarczej, jak i reglamentacji dewizowej. Różnicę sytuacji walutowej w r. 1935 i w r. 1936 można stwierdzić przez porównanie sprawozdań Banku Polskiego za te lata. Ze sprawozdania za r. 1935 wynika, że zapas złota Banku Polskiego, wynoszący na koniec r. 1934 (w okrągłych liczbach)—zł. 503 mln., zmalał w ciągu 1935 r. o 59 mln., tj. do sumy 444 mln. W tym samym czasie zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz spadł o 1,4 mln. tj. z sumy zł. 28,5 mln. do sumy zł. 26,9 mln. W pierwszych czterech miesiącach 1936 roku, tj. do czasu wprowadzenia reglamentacji dewizowej zapas złota spadł o 64 mln., a mianowicie z sumy zł. 444 mln. do sumy zł. 380 mln., zaś zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz o 12 mln., a mianowicie z sumy zł. 27 mln. do sumy zł. 15 mln. W samym tylko kwietniu 1936 r. Bank Polski stracił pieniądze zagranicznych i dewiz na sumę zł. 57,2 mln.

W miesiącach maju, czerwcu i lipcu 1936 r., tj. w początkowym okresie reglamentacji dewizowej, daje się zauważyć jeszcze pewien spadek złota i dewiz w Banku Polskim, jednakże w znacznie mniejszym stopniu niż przedtem. W przeciągu tych trzech miesięcy zapas złota zmniejsza się o 15 mln.—do sumy zł. 365,9 mln., zaś zapas dewiz o 7 mln.—do sumy zł. 8,5 mln. Począwszy od pierwszej dekady sierpnia 1936 r. zapas złota, pieniędzy zagranicznych i dewiz wzrasta powoli lecz stale, a mianowicie zapas złota do końca 1936 r. o 26,5 mln. tj. do sumy zł. 395 mln., zaś zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz o 21,5 mln. — do sumy zł. 29,7 mln. W pierwszym kwartale 1937 r. poprawa podstawy walutowej w banku emisyjnym trwa nadal i w przeciągu tego kwartału zapas złota wzrasta o 15 mln. tj. do sumy zł. 406 mln., zaś zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz o 5,7 mln. — do zł. 35,4 mln.

O ile chodzi o stosunek procentowy pokrycia złotem biletów Banku Polskiego (wraz z zobowiązaniami natychmias płatnymi), to stosunek ten wykazywał stały spadek szczególnie znaczny w pierwszej połowie 1936 r. Pod koniec r. 1936 i w r. 1937 stosunek pokrycia począł stale poprawiać się, osiągając na 31.III.1937 — 55,17%, pomimo tego, że obieg biletów bankowych był mniej więcej ten sam, mianowicie oscylował około 1 miljarda złotych, suma zaś wymagających również pokrycia natychmias płatnych zobowiązań bardzo poważnie wzrosła, dochodząc na 31.III.1937 do 250 milionów.

Zapas złota i dewiz w Banku Polskim



Linja górna oznacza: stan zapasu złota łącznie z dewizami
 linja dolna: stan zapasu złota.

Nie mniej ważnym środkiem dla utrzymania stałości waluty jest wprowadzona obok reglamentacji dewizowej, ściśle z nią połączona reglamentacja obrotu towarowego z zagranicą. Reglamentacja ta, która istniała zresztą w Polsce już i przed 1936 r., szczególnie w zakresie przywozu, została wzmocniona i rozszerzona również na wywóz w związku z wprowadzonym przez Dekret Dewizowy obowiązkiem zaofiarowywania do skupu pieniędzy zagranicznych i dewiz, otrzymywanych za wywożony towar. To wzmocnienie reglamentacji obrotu towarowego zostało zapoczątkowane przez Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 maja 1936 r. w sprawie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i Wolnym Miastem Gdańskiem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 279). W przedmiocie tej reglamentacji obrotu towarowego wydane zostały: szczególnie ważne Rozporządzenie Rady Ministrów z 5 maja 1936 r. w sprawie zakazu przywozu towarów (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 280) i Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 8 maja 1936 r. o kontroli wywozu towarów za granicę i do Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 285).

O wprowadzeniu wzmocnionej reglamentacji obrotu towarowego urzędowy komunikat prasowy P. A. T.—a z maja 1936 r. głosił, co następuje:

„Wprowadzenie generalnego zakazu przywozu wszystkich towarów ma na celu scharmonizowanie zarządzeń reglamentacji towarowej z wprowadzoną ostatnio reglamentacją dewizową. Przydział dewiz pod kątem widzenia potrzeb rynku wewnętrznego, jak i wykonania zobowiązań umownych wobec zagranicy, ma być oparty na przydziałach kontygentowych, uskutecznianych w ramach reglamentacji towarowej.

W związku z tą uchwałą, rada ministrów przyjęła projekt dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie kontroli obrotu towarowego z zagranicą. Dekret ten przewiduje powołanie do życia komisji obrotu towarowego, której zadania będą polegały na kontrolowaniu transakcyj eksportowych (przyjmowanie zgłoszeń wywozowych oraz wystawienie zaświadczeń walutowych)”.

W roku 1935 wartość przywozu towarów z zagranicy do Polski wyniosła 860,6 mln. złotych, wartość zaś wywozu — 925,1 mln. złotych, a dodatnie saldo bilansu handlowego wynosiło 65,5 mln. zł. W roku 1936 wartość przywozu wyniosła 1.003,4 mln. zł., zaś wartość wywozu—1.026,2 mln. zł., a dodatnie saldo bilansu handlowego wynosiło 22,8 mln. zł. W pierwszym kwartale 1937 r. wartość przywozu osiągnęła 278,9 mln. zł., wartość wywozu — 298,5 mln. zł., a saldo dodatnie bilansu handlowego — 19,6 mln. zł.

Należy więc stwierdzić zwiększenie obrotu z zagranicą, o ile zaś chodzi o zmniejszenie salda bilansu handlowego za 1936 r. w porównaniu z r. 1935, to okoliczność tę tłumaczy

sprawozdanie Banku Polskiego za rok 1936 w sposób następujący:

„W związku z ożywieniem działalności inwestycyjnej i wytwórczości przemysłowej, nastąpił wydatny wzrost przywozu surowców i maszyn. Rozwój transakcyj wiązanych oraz ograniczenia kontyngentowe działały w kierunku podrożenia importu. Obroty kompensacyjne, które uległy dalszej rozbudowie, przyczyniały się m. in. do obniżenia nadwyżki bilansu handlowego.

Dzięki korzystnej koniunkturze na rynkach zbożowych oraz wydatnemu popieraniu wywozu produktów hodowlanych, eksport artykułów rolnych poważnie wzrósł. Natomiast wywóz surowców i wyrobów przemysłowych rozwijał się mniej pomyślnie, natrafiając na silną konkurencję zagraniczną, wzmożoną w czwartym kwartale 1936 r. po dewaluacji niektórych walut”.

Oczywiście, zarówno reglamentacja dewizowa, jak i obrotu towarowego z zagranicą są środkami nadzwyczajnymi, do stosowania których zmusiło Polskę szereg okoliczności, jak to nieuzasadniony zarówno warunkami gospodarczymi, jak i politycznymi, transfer przez publiczność złota i pieniędzy zagranicę, dłużniczy charakter Polski w stosunku do zagranicy, stosowanie przez inne państwa od dłuższego czasu ograniczeń w zakresie obrotu pieniężnego i towarowego oraz kredytu. Ponieważ jednak daje się zauważyć coraz bardziej wyraźne wzmocnienie tętna światowego życia gospodarczego i wzrost obrotów szczególnie w Ameryce i krajach anglosaskich, która to poprawa zaczyna obejmować również Polskę,—należy spodziewać się, że w miarę poprawy sytuacji ogólnej ograniczenia obrotu pieniężnego i towarowego zaczną na całym świecie słabnąć i Polska będzie mogła powoli wrócić do wolnego obrotu, który jest zasadniczo stanem normalnym i ideałowi którego Polska do początku 1936 r., pomimo ponoszonych znacznych ofiar, hołdowała.

OKÓLNIKI KOMISJI DEWIZOWEJ.

WYDANIE III.

Warszawa, dnia 25 marca 1937 r.

OKÓLNIK Nr. 16

**(Uzupełniony uchwałą Komisji Dewizowej
z dnia 24 marca 1937 r.)**

Na skutek zawarcia pomiędzy Rządem Polskim i Senatem W. M. Gdańska porozumienia w przedmiocie uregulowania spraw, związanych

z oddziaływaniem na Gdańsk polskiej gospodarki dewizowej, oraz wobec ogłoszenia na obszarze W. M. Gdańska rozporządzenia, ograniczającego nabycie dewiz za złote polskie, — Komisja Dewizowa podaje do wiadomości odchylenia od ogólnie obowiązujących przepisów dewizowych, ustanowione w stosunku do obrotów z osobami fizycznymi i prawnymi, mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska.

I

Rachunki gdańskie („Daki-konta”) Rachunki zagraniczne wolne banków gdańskich

1. Banki dewizowe oraz — na podstawie indywidualnych zezwoleń Komisji Dewizowej — również inne instytucje kredytowe mogą prowadzić specjalne rachunki złotowe pod nazwą „rachunków gdańskich” („Daki-konta”) dla osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska.

2. Na dobro tych rachunków mogą być przyjmowane — bez ograniczenia sumy — wszelkie wpłaty w złotych na pokrycie zobowiązań, wpływających z normalnego obrotu płatniczego, bez składania wniosków; wpłacający powinien jedynie złożyć bankowi dewizowemu pisemne oświadczenie, stwierdzające ogólnie tytuł zobowiązania, np.: „należność za towary”, „zapłata odsetek”, „opłata licencyjna“, „czynsze z domów“ lub t. p. ogólne oznaczenie tytułu zobowiązania. Nie należy żądać podania konkretnych danych co do towaru, ceny fakturowej itp. Należności, pozostające poza normalnym obrotem płatniczym (np. zapłata ceny kupna nieruchomości od osoby fizycznej lub prawnej, mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, inwestycje na terenie W. M. Gdańska, spadki, darowizny itp.), nie mogą być — bez zezwolenia — regulowane w powyższy sposób.

Sumy nadsyłane z Gdańska w banknotach polskich mogą być zapisywane na rachunki gdańskie bez ograniczeń tylko w tych przypadkach, gdy przesyłka pochodzi od właściciela rachunku, na który ma być zapisana. Jeżeli natomiast banknoty te przesyła inna osoba, uznanie rachunku gdańskiego uzależnione jest od podania przez nadawcę tytułu zobowiązania wobec właściciela rachunku, na pokrycie którego banknoty te zostały przesłane.

3. Wszelkie należności, przypadające osobom zamieszkałym na obszarze W. M. Gdańska od osób zamieszkałych w Polsce, mogą być regulowane jedynie drogą wpłaty należności na „rachunki gdańskie“. W szczególności podkreśla się, że nawet wydatki (jak frachty morskie, ubezpieczenia morskie itp.), poniesione przez firmy gdańskie (spedytorów) na rachunek polskich importerów lub eksporterów, a pokryte w Gdańsku dewizami, podlegają zapłacie na „Daki-konta“, zważywszy, że firmy gdańskie otrzymują zwrot potrzebnych im na wydatki dewiz tak samo, jak za dostawę towarów, od „Bank von Danzig“ w ramach porozumienia polsko-gdańskiego.

Zasada wyżej wyrażona obowiązuje również instytucje i zrzeszenia

branżowe, które otrzymały autonomię dewizową. Instytucje te lub zrzeszenia mogą regulować wszelkie należności gdańskie nie inaczej, jak przez wpłatę na rachunki „Daki“; przekaz dewiz jest nawet z własnych zapasów — w ramach okólnika nr. 6 — niedopuszczalny.

4. Wszelkie pozostałości na dzień 19 czerwca 1936 r. na zagranicznych rachunkach zablokowanych osób, mających miejsce zamieszkania na obszarze W. M. Gdańska, powinny być przeniesione na „rachunki gdańskie“.

5. Z osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, mogą utrzymywać w Polsce rachunki zagraniczne wolne jedynie banki gdańskie. Wszelkie pozostałości na dzień 19 czerwca 1936 r. na zagranicznych rachunkach wolnych innych osób fizycznych i prawnych, zamieszkałych w Gdańsku, winny być przeniesione na ich żądanie bądź to na ich rachunki „Daki“, bądź też na zagraniczny rachunek wolny wskazanego przez te osoby banku gdańskiego w jednym z banków dewizowych

6. Równowartość skupionych wypłat na Gdańsk należy zapisywać na „rachunki gdańskie“.

7. W granicach znajdującego się na „rachunkach gdańskich“ pokrycia dozwolone są bez ograniczenia wypłaty i przelewy na rzecz osób, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, oraz przelewy na inne „rachunki gdańskie“, prowadzone w tej samej lub innej instytucji.

Zgodnie z zasadą, wyrażoną w okólniku nr. 31 (ustęp III), banki dewizowe mogą wypłacać osobom fizycznym lub prawnym, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, przybywającym do Polski, sumy znajdujące się na ich rachunkach gdańskich.

Dokonywanie wypłat w kraju — poza wypłatami z rachunków gdańskich — do rąk osób fizycznych lub prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska i to zarówno do rąk własnych wierzyciela, jak i do rąk upoważnionego przez niego inkasenta — dozwolone jest pod warunkiem, że:

- a) zapłata następuje na pokrycie zobowiązania w normalnym obrocie płatniczym, w myśl ustępu I pkt. 2) niniejszego okólnika;
- b) wpłacający wręczy osobie inkasującej pisemne oświadczenie, zawierające sumę, tytuł zobowiązania i nazwisko osoby inkasującej;
- c) osoba inkasująca wpłaci niezwłocznie zainkasowaną kwotę na konto gdańskie, załączając oprócz swego oświadczenia również pisemne oświadczenie dłużników (patrz pkt. b'); obowiązek wpłaty na rachunek gdański nie obejmuje takiej kwoty z zainkasowanych sum, którą inkasujący wywozi do Gdańska na zasadzie ogólnych przepisów (obecnie — na podstawie dowodu osobistego lub paszportu zł 500.— miesięcznie) lub indywidualnego zezwolenia Komisji Dewizowej.

Bez osobnego zezwolenia Komisji Dewizowej nie są dopuszczalne, jako udzielanie cudzoziemcom kredytu, wypłaty w ciężar rachunków „Daki“, dla których nie ma na tym rachunku pokrycia, nawet — gdyby wła-

ściciel konta zaofiarował zabezpieczenie w postaci salda kredytowego na swoim zagranicznym rachunku wolnym.

Postanowienia ustępu poprzedniego nie wyklucza możliwości przewidzianych w okólniku nr. 18 pkt. 4 w zakresie otwarcia odwołałych i nieodwołałych akredytyw owarowych, o ile pokrycie jest bieżąco awizowane (kredyty pocztowe).

II

Weksle i czeki

1. Wysyłka weksli i czeków do Gdańska za pośrednictwem poczty lub ich wywóz odbywać się może jedynie w ramach przepisów § 10, 11 i 12 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24.VII.1936 r. (Dz. U. nr. 57 poz. 419) oraz okólników Komisji Dewizowej nr. 26 i 27 z dn. 30.VII.1936 r.

2. Banki Dewizowe lub oddziały Banku Polskiego, udzielające zezwolenia na wysyłkę do Gdańska weksli i czeków płatnych w kraju, czynią to analogicznie, jak przy przyjmowaniu wpłat na „rachunki gdańskie”, t. j. odbierając od wysyłającego jedynie pisemne oświadczenie co do tytułu, z jakiego weksel lub czek jest wysyłany; składanie formalnego wniosku jest w tych przypadkach zbędne. Tego rodzaju weksle i czeki otrzymują adnotację, przewidzianą w okólniku Komisji Dewizowej nr. 26 z dnia 30.VII.1936 r. (II d) i mogą być po wpływie zapisane jedynie na „rachunki gdańskie”, nawet — gdyby je z Gdańska nadesłał do inkasa bank gdański, posiadający w Polsce rachunek zagraniczny wolny.

Wręczenie weksli w kraju osobom, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę na obszarze W. M. Gdańska, może nastąpić tylko na pokrycie zobowiązań w normalnym obrocie płatniczym w myśl ust. 1 (p. 2) niniejszego okólnika i pod warunkiem uzyskania adnotacji banku dewizowego z zachowaniem postanowień ustępu poprzedniego (deklaracja). O adnotację tę powinna wystarać się osoba, wręczająca weksel, lub też osoba, odbierająca weksel, przedkładając oprócz własnego oświadczenia bankowi dewizowemu pisemne oświadczenie osoby wręczającej co do tytułu zapłaty. Weksle, zaopatrzone w przepisową adnotację, mogą być wysyłane do Gdańska za pośrednictwem banków dewizowych bez ograniczenia kwoty lub wywożone do Gdańska w granicach sum, dopuszczonych do wywozu na zasadzie ogólnych przepisów lub indywidualnego zezwolenia Komisji Dewizowej.

3. Nadesłane do inkasa z Gdańska weksle i czeki, płatne w kraju, mogą być zapisane na rachunek zagraniczny wolny jednego z banków gdańskich tylko w następujących przypadkach:

- a) jeżeli bank dewizowy stwierdził bądź to na podstawie dat, umieszczonych na samym czeku lub wekslu, bądź to na podstawie innych dokumentów, że wysyłka tych weksli nastąpiła przed dniem 27.IV.1936 r. pod warunkiem, że weksle te wróciły z Gdańska do Polski najpóźniej w dniu 27.VII.1936 r.;
- b) jeżeli weksle i czeki zostały wysłane z Polski do Gdańska w czasie od 27.IV.1936 r. do 18.VI.1936 r. z adnotacją Banku Polskiego.

4. W przypadkach, gdy równowartość zainkasowanych weksli i czeków została zapisana na „rachunku gdańskim” pomimo, że weksle i чеki te odpowiadały warunkom, wymienionym w pkt. 3) a) i b) do zapisania ich na rachunek zagraniczny wolny, — to na żądanie [zainteresowanego, o ile posiada na „rachunku gdańskim” odpowiednie pokrycie, suma inkasowa z tych weksli i czeków może być przeniesiona na rachunek wolny banku gdańskiego, wskazanego przez właściciela konta.

5. Dyskontowanie firmom gdańskim weksli wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej.

III

Walory

1. Przywóz wszelkiego rodzaju papierów procentowych i dywidendowych oraz kuponów z Gdańska do Polski, jak również wywóz do Gdańska takich walorów i książeczek oszczędnościowych, wymaga zezwolenia według ogólnych norm.

2. Kwoty zainkasowane za kupony od walorów, jakie znajdowały się w dniu 26.IV.1936 r. w przechowaniu w Polsce dla osób, zamieszkających w Gdańsku, mogą być wpłacane na rachunek „Daki”. To samo dotyczy kuponów od takich walorów, które po 26.IV.1936 r. zostały przewiezione z Gdańska do Polski legalnie, t. j. za zezwoleniem Komisji Dewizowej, o ile zezwolenie to nie zawierało zastrzeżenia, że wpływ z kuponów może być zapisany jedynie na rachunek zablokowany.

3. Do znajdujących się [w Polsce, depozytów osób, zamieszkających w Gdańsku, odnoszą się poza tym ogólnie obowiązujące ograniczenia, co do wykonywania dyspozycji cudzoziemców takimi walorami (§ 9 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24.VII.1936 r. Dz. U. nr. 57 poz. 419).

IV

Zapłata za towary importowane z zagranicy celnej tylko tranzytem przez Gdańsk.

Inkaso należności dostawców zagranicznych przez firmy gdańskie

Do wniosków o przydział dewiz na zapłatę towarów, sprowadzonych do Polski z poza polskiego obszaru celnego tranzytem przez Gdańsk, powinny być załączane: oryginalna faktura zagranicznego dostawcy, oryginalny kwitu celnego lub zobowiązanie [dodatkowego dostarczenia kwitu celnego pozwolenie przywozu oraz list przewozowy lub konosament rzeczny.

Dostarczenie kwitu celnego i listu przewozowego lub konosamentu rzecznoego może nastąpić w przypadkach i na warunkach, przewidzianych w okólniku nr. 14, w terminie późniejszym, określonym w tym okólniku.

Przydzielone na zapłatę towarów, sprowadzonych z poza polskiego obszaru celnego, dewizy — mogą być przesłane również pod adresem oso-

by zamieszkałej w Gdańsku, o ile ona jest uprawniona do inkasowania zapłaty na rachunek zagranicznego dostawcy.

V

Obowiązek zaofiarowania należności za eksportowane towary

Zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dn. 24.VII. 1936 — w przypadkach, gdy towar eksportowany z Polski do Gdańska jest wywożony z Polski za zaświadczeniem walutowym, eksporter spełni obowiązek zaofiarowania do skupu waluty eksportowej tylko wówczas, jeżeli dostarczy dewizę lub też wykaże się otrzymaniem swej należności z rachunku zagranicznego wolnego. Wykazanie się otrzymaniem zapłaty za eksportowane towary w złotych innego pochodzenia, jak n. p. z „rachunku gdańskiego” lub gotówką w Polsce, jak też drogą przesyłki lub przekazu za pośrednictwem poczty z obszaru W. M. Gdańska, nie jest spełnieniem obowiązku, wynikającego z § 19 wyżej wspomnianego rozporządzenia.

Komisja Dewizowa

U W A G A: okólnik Komisji Dewizowej nr. 16 z dnia 3 sierpnia 1936 r. przestaje obowiązywać;
jednocześnie przypomina się, że okólnik Komisji Dewizowej nr. 9 z dnia 9.V.1936 r. został unieważniony,

WYDANIE II.

Warszawa, dnia 1 kwietnia 1937 r.

OKÓLNIK Nr. 28

(Przepisy zmienione uchwałą Komisji Dewizowej z dnia 31 marca 1937 r. i uzupełnione w dniu 12 kwietnia 1937 r.)

Obrót płatniczy Polsko-Francuski.

Zapłata zobowiązań osób fizycznych i prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce,

1. wobec osób fizycznych lub prawnych, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę we Francji, Algierze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich,

2. za dostawy towarów, pochodzących z powyższych krajów. może być dokonywana — aż do odwołania — jedynie z zachowaniem następujących przepisów:

I.

Zapłata należności cudzoziemców — bez względu na ich miejsce zamieszkania lub siedzibę—za:

a) towary pochodzące z Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub pro-

tektoratów francuskich, importowane do Polski na podstawie po-
zwoleń przywozu, wydanych od dnia 1 lipca 1936 r., lub ulg cel-
nych przyznanych od tegoż dnia;

- b) koszty uboczne jak np.: koszty przewozu, przeładunku, postoju,
magazynowania i ubezpieczeń, koszty arbitrażu, zagranicznych
opłat celnych, przekazowych, konsularnych i innych opłat pu-
bliczno-prawnych, **z wyłączeniem** prowizyj handlowych, zwi-
ązane z importem, o którym mowa w punkcie a);
- c) koszty uboczne, wyszczególnione wyżej oraz opusty i bonifikaty
z tytułu manca lub mniej wartości towaru, związane z eksportem
polskim do Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektora-
tów francuskich, dokonany od dnia 1 lipca 1936 r.

może nastąpić przez Oddziały Banku Polskiego lub banki dewizowe po
zarejestrowaniu w Polskim Instytucie Rozrachunkowym, z uwzględnieniem
jednak specjalnych przepisów, regulujących obrót płatniczy między Pol-
ską a krajem dostawcy towaru (np., kraje clearingowe), co do zapłaty na-
leżności z tytułów wyszczególnionych w punktach b) i c) niniejszego roz-
działu.

Wnioski o zezwolenie na regulowanie powyższych należności zarów-
no w formie przekazu za granicę lub wpisania na rachunek zagraniczny
wolny, jak wypłaty w kraju lub kompensaty, należy składać bezpośrednio
w Polskim Instytucie Rozrachunkowym (PIR) w Warszawie (ul. Moniusz-
ki 10) lub u jego delegata przy terytorialnie właściwej Izbie Przemysłowo-
Handlowej na właściwym formularzu z dołączeniem wszystkich dokumen-
tów w myśl ogólnych przepisów.

PIR lub jego delegat po zbadaniu dokumentów i ostemplowaniu ich
na dowód przeprowadzenia kontroli przesyła wniosek wraz z dokumenta-
mi do Oddziału Banku Polskiego lub banku dewizowego, wskazanego we
wniosku, dołączając zaświadczenie dla banku dewizowego.

Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe są uprawnione załat-
wić wniosek na zasadzie zaświadczenia PIR'u zgodnie z jego treścią, przy
czym są odpowiedzialne za należyte zbadanie uzasadnienia wniosku i do-
kumentów zgodnie z ogólnymi przepisami.

Po załatwieniu wniosku bank dewizowy przesyła do PIR'u w War-
szawie kopię zaświadczenia, na której należy podać sumę wykonanego zle-
cenia oraz termin płatności, jeżeli udzielono zezwolenia na przydział de-
wiz w przyszłości. Dokumenty winien bank dewizowy przechować w myśl
ogólnych przepisów.

Opłatę manipulacyjną w wysokości $\frac{1}{2}\%$ od sumy wniosku zareje-
strowanego według powyższych przepisów, obliczoną według przepisów
okólnika nr. 20, przekazują banki dewizowe bezpośrednio na rachunek
czekowy Polskiego Instytutu Rozrachunkowego w P. K. O., nr. 506, nawet
wówczas, gdy zarejestrowanie nastąpiło wskutek decyzji Komisji Dewiz-
zowej.

II.

Należności przypadające osobom, mającym miejsce zamieszkania lub siedzibę we Francji, Algierze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich:

- a) z wszelkich tytułów natury finansowej, a w szczególności z tytułu wszelkich prowizyj—również wynikających z transakcyj towarowych, patentów i licencyj, kosztów utrzymania i zasiłków, dochodów z kapitałów, zwrotu kapitałów itp.;
- b) za towary pochodzące z Francji, Algieru, kolonij, mandatów i protektoratów francuskich, importowane do Polski na podstawie pozwoleń przywozu, wydanych przed dniem 1.VII.1936 r., lub ulg celnych, przyznanych przed tym dniem;
- c) za towary nie pochodzące z Francji, Algieru, kolonij, mandatów i protektoratów francuskich, importowane do Polski do dnia 31 grudnia 1936 r. (miarodajną jest data uiszczenia należności celnych);
- d) z tytułu kosztów ubocznych, wyszczególnionych w rozdziale I pkt. b), związanych z importem, o którym mowa w punkcie b) i c) rozdziału II-go;
- e) z tytułu kosztów ubocznych, wyszczególnionych w rozdziale I pkt. b) oraz opustów i bonifikat z tytułu manca lub mniej wartości towaru, związanych z eksportem polskim do Francji, Algieru, kolonij, mandatów i protektoratów francuskich, dokonany przed dniem 1 lipca 1936 r. lub do innych krajów do dnia 31 grudnia 1936 r.

mogą być przekazywane tylko do rozrachunku w Banque Franco-Polonaise w Paryżu za pośrednictwem oddziału tej instytucji w Warszawie **na zasadzie zezwoleń, udzielonych przez Komisję Dewizową lub przez oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe w ramach ogólnych przepisów**, upoważniających je do rozpatrywania i załatwiania wniosków we własnym zakresie. Generalne upoważnienia do samodzielnego dysponowania posiadanymi zapasami dewiz, udzielone przez Komisję Dewizową niektórym przedsiębiorstwom i organizacjom unieważnia się, o ile chodzi o przekazy z tytułu zobowiązań, wyszczególnionych w niniejszym rozdziale; przekazy takie mogą być odtąd dokonywane tylko w sposób ustalony w niniejszym rozdziale na zasadzie indywidualnej decyzji Komisji Dewizowej lub Banku Dewizowego.

Zapłata należności osób, wymienionych na wstępie niniejszego rozdziału, z tytułu dostawy towarów pochodzących z krajów, z którymi obrót płatniczy jest uregulowany specjalnymi przepisami (np. kraje clearingowe), może nastąpić jedynie w sposób w tych przepisach przewidziany.

Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe będą wpłacać pokrycie przekazów do Francji w ramach przepisów niniejszego rozdziału Oddziałowi Banku Francusko - Polskiego w Warszawie, któremu przysługuje prawo zwrotu wpłaconego pokrycia w przypadku nieprzyjęcia zlecenia do wykonania.

Zlecenia na przekazy winny opiewać na sumę ściśle określoną we

frankach francuskich lub złotych; należności, opiewające na inne waluty, mają być przeliczone na złote podług ostatniego średniego kursu transakcyjnego danej dewizy, notowanego na giełdzie warszawskiej przed dniem dokonania wpłaty Bankowi Francusko - Polskiemu w Warszawie.

Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe będą obliczać zleceniodawcom przekazy, opiewające na franki francuskie, po kursie sprzedaży wypłaty na Paryż, notowanym na giełdzie warszawskiej w dniu przyjęcia zlecenia do wykonania przez Bank Francusko-Polski w Warszawie.

Przekazy, opiewając na złote, będzie wykonywać Bank Francusko-Polski w Warszawie po kursie transakcyjnym giełdy warszawskiej notowanym dla wypłaty na Paryż w dniu wykonania zlecenia; od takich przekazów banki dewizowe będą pobierać tytułem prowizji 2‰—minimum zł. 2.—, z której połowę będą odstępować Bankowi Francusko - Polskiemu w Warszawie.

W związku z powyższymi przepisami klauzula na wekslach wysyłanych zagranicę z tytułu zobowiązań wyszczególnionych w niniejszym rozdziale, umieszczona w myśl okólnika nr. 26 ust. II, p. a) winna brzmieć: „zezwolono na wysłanie zagranicę i przekazanie równowartości zagranicę w terminie..... w drodze rozrachunku we frankach francuskich przez Bank Francusko-Polski”.

Od sumy zezwolenia, udzielonego w ramach przepisów niniejszego rozdziału, Oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe będą pobierać na rzecz Komisji Dewizowej opłatę manipulacyjną według przepisów okólnika nr. 20.

Przepisy zawarte w niniejszym rozdziale odnoszą się również do przekazów za granicę z tytułu należności, wyszczególnionych wyżej w punktach a) do e), na podstawie zezwoleń udzielonych przez Komisję Dewizową lub banki dewizowe przed ogłoszeniem niniejszego okólnika, które dotąd nie zostały wykonane.

II.

Przepisy zawarte w rozdziałach I i II niniejszego okólnika obowiązują również przedsiębiorstwa i organizacje, którym Komisja Dewizowa udzieliła generalnych upoważnień do samodzielnego dysponowania posiadanymi zapasami dewiz (autonomie dewizowe, rachunki walutowe „E” itp.).

IV.

Przepisy zawarte w rozdziałach I i II niniejszego okólnika nie mają zastosowania do przekazów należności z następujących tytułów, które mogą być wykonywane na zasadach ogólnych:

- a) do należności towarowych innych, niż wymienione w rozdziałach I i II oraz kosztów ubocznych, związanych z tymi dostawami;
- b) do przekazów z rachunków zagranicznych wolnych w walutach obcych „nowych”;
- c) do sum zwracanych francuskiemu zleceniodawcy na podstawie okólnika nr. 18, ustęp ostatni;
- d) do przekazów na koszty podróży i cele turystyczne;

- e) do należności za importowane do Polski towary, nie przekraczających zł. 100.—, jeżeli całość zobowiązania nie przekracza tej sumy i tylko do tej wysokości w ciągu jednego dnia na zlecenie tego samego klienta;
- f) do przekazów drobnych należności w ramach przepisów ustępu IV okólnika nr. 8 z dnia 8.V 1956 r. do wysokości równowartości zł. 100, jeżeli całość zobowiązania nie przekracza w poszczególnych przypadkach tej sumy i tylko do tej wysokości w ciągu miesiąca z polecenia tego samego zleceńodawcy;
- g) do zapłaty za weksle, nadesłane do inkasa z Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, które przed ogłoszeniem niniejszego okólnika były wysłane za granicę z adnotacją przewidzianą w okólniku nr. 26 (ust. II p. a) lub b).

V.

Banki dewizowe są obowiązane przysyłać Komisji Dewizowej do dnia 8-go każdego miesiąca sprawozdania według załączonego wzoru z wpływów dewiz i wypłat z rachunków zagranicznych wolnych, otrzymanych z polecenia osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę we Francji Algierze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich, na rachunek osób fizycznych lub prawnych, mających siedzibę w Polsce, oraz z wpływów z tytułu spłaty kredytów udzielonych przez banki krajowe osobom fizycznym lub prawnym, mającym siedzibę we Francji, Algierze, koloniach, mandatach i protektoratach francuskich. Z wpływów, wykazywanych w sprawozdaniach, należy **wyłączyć** te, które pochodzą z zapłaty **za towary** eksportowane z Polski oraz z tytułu **pożyczek** udzielonych osobom, mającym siedzibę w Polsce, na okres czasu **do 9-ciu miesięcy**, jeżeli na spłatę pożyczki została przyznana promesa dewizowa. Wpływy, co do których pochodzenia lub tytułu zachodzą wątpliwości, należy w sprawozdaniu podawać odrębnie, a sprostowanie umieścić w następnym sprawozdaniu.

Sprawozdania winny banki sporządzać za miesiąc ubiegły w złotych za całą instytucję, a więc za centralę łącznie z wszystkimi oddziałami. Sumy, objęte sprawozdaniami, winny być również uwzględnione w zestawieniach miesięcznych w myśl okólnika nr. 1.

Polski Instytut Rozrachunkowy jest obowiązany przysyłać Komisji Dewizowej w okresach kwartalnych sprawozdania co do sum, będących przedmiotem punktu B. b) i c) układu płatniczego polsko - francuskiego z dnia 18 lipca 1956 r., a zatem nadwyżki wywozu polskiego do kolonij, mandatów i protektoratów francuskich nad przywozem z tych krajów oraz nadwyżki wywozu polskiego do Francji i Algieru nad przywozem z tych krajów.

Komisja Dewizowa

UWAGA: okólnik nr. 28 z dnia 31 lipca 1956 r. przestaje obowiązywać. pominięto załączony do okólnika wzór sprawozdania bankowego.

OKÓLNIKI ZWIĄZKU BANKÓW W POLSCE

Warszawa, dnia 5 kwietnia 1937 r.

OKÓLNIK Nr. 47

Poniżej podajemy do wiadomości wyjaśnienie Komisji Dewizowej, udzielone pismem do Związku Banków w Polsce z dnia 25 marca 1937 r. Nr. 4978/AG/JZ/37:

„Komisja Dewizowa podaje do wiadomości, że w przypadkach, gdy na podstawie konkretnej decyzji Komisji Dewizowej lub zezwolenia, udzielonego przez bank dewizowy we własnym zakresie, transfer ma nastąpić w dewizie, — bank dewizowy w miejsce przekazu może wysłać za granicę banknoty zagraniczne w dowolnej walucie, co nie przesądza sprawy uzyskania zezwolenia na wwóz banknotów zagranicznych w tych krajach, w których zezwolenie takie jest wymagane.

Powyższe nie dotyczy przekazów w dewizie, wykonywanych do Niemiec i akredytyw na Czechosłowację, do których odnoszą się okólniki Komisji Dewizowej Nr. 35 i 29“.

Warszawa, dnia 8 kwietnia 1937 r.

OKÓLNIK Nr. 48.

Poniżej padajemy do wiadomości przesłane nam przez Polski Instytut Rozrachunkowy wyjaśnienie treści następującej:

„Polski Instytut Rozrachunkowy stwierdza, że przepisy o sposobie potwierdzania waluty eksportowej z zagranicy nie uległy zmianie, a w szczególności banki dewizowe winny potwierdzać dokonanie skupu dewiz lub wypłatę z zagranicznych rachunków wolnych na egz. V zaświadczenia walutowego.

Eksporter może, na podstawie specjalnych sposobów rozliczania w P. I. R. albo w instytucji, doręczającej zaświadczenia walutowe (Komitety Eksportowe przy Radzie Naczelnej Związków Drzewnych), przedstawić równocześnie z egz. V rozliczenie dla Instytutu lub dla tych instytucyj, — jednakże ogólny wpływ waluty eksportowej winien być potwierdzony przez bank dewizowy na egz. V, którego górny odcinek bank dewizowy przesyła do P. I. R., a dolny odcinek zatrzymuje eksporter.

O ile eksporter prosi, by załączniki do egz. V przesłane zostały do P. I. R., w takim razie bank dewizowy przesyła je wraz z górnym odcinkiem egz. V do Instytutu, — w przeciwnym razie załączniki te eksporter zatrzymuje w celu okazania się nimi w instytucji, doręczającej zaświadczenie walutowe (np. Komitet Eksportowy przy Radzie Naczelnej Związków Drzewnych).

Instytut prosi o przestrzeganie formalnego przepisu potwierdzania wpływu należności eksportowych na egz. V, ponieważ ma on zasadnicze znaczenie dla obliczeń, sporządzonych przez P. I. R. i instytucje, doręczające zaświadczenia walutowe“.

Warszawa, dnia 10 kwietnia 1937 r.

OKÓLNIK Nr. 49

I. Dotyczy wywozu kuponów bezwartościowych

Komisja Dewizowa pismem Nr. 4217/IR/UN/37 z dnia 5 marca, skierowanym do jednego z banków dewizowych, udzieliła następującego wyjaśnienia:

„Nawiązując do pisma WPanów z dnia 24 ub. m. oraz potwierdzając udzielone Im telefonicznie wyjaśnienia, Biuro Komisji Dewizowej komunikuje, że banki dewizowe uprawnione są do zwrotu nadesłanych z zagranicy kuponów, które nie zostały wykupione przez instytucje emitujące — bez obowiązku zwracania się w każdym poszczególnym wypadku o zezwolenie do Komisji Dewizowej”.

II. Dotyczy częściowego wykonywania przekazów

Komisja Dewizowa pismem Nr. 2508/37/ZB/UN z dnia 18 lutego 1937 r., skierowanym do jednego z banków dewizowych, udzieliła następującego wyjaśnienia:

„Pismem z dnia 6 b. m. Firma... zawiadomiła Komisję Dewizową, że odmawiają WPanowie przyjmowania od klientów częściowych wpłat i wykonywania częściowych przekazów na poczet sum, które mogą oni w ciągu miesiąca czy innego okresu czasu przekazywać zagranicę na podstawie uzyskanych zezwoleń okresowych.

Ponieważ przepisy dewizowe żadnych w tym względzie ograniczeń nie przewidują, nie należy klientom czynić trudności, jeżeli z jakichkolwiek powodów nie mogą przekazać od razu całej kwoty i proszą o wykonanie przekazu ratami, byle tylko te raty nie przekraczały terminu ważności zezwolenia okresowego.

III. Dotyczy II wydania okólnika Nr. 1 Komisji Dewizowej

Celem wyjaśnienia wątpliwości, powstałych w związku z wydaniem II wydania okólnika Nr. 1 Komisji Dewizowej, podaje się do wiadomości:

- a) **Zestawienie aktywów w walucie zagranicznej:** nie należy podawać zagranicznych papierów wartościowych.
- b) **Obroty (część druga okólnika p. A. 4) i b 6):**

W bankach istnieją różnego rodzaju rachunki, opiewające w prawdzie na waluty zagraniczne, przy których jednak wierzyciel, — czy to bank, czy to klient, — nie ma prawa domagania się od kontrahenta zapłaty w zagranicznych środkach płatniczych. Obroty na tych rachunkach są dokonywane wyłącznie w złotych, — księgowania natomiast są przeprowadzane w walucie zagranicznej. Transakcje dokonywane na tych rachunkach

przedstawiają się z punktu widzenia techniki bankowej jako kupna lub sprzedaży zagranicznych środków płatniczych.

Przykłady, w których transakcje przedstawiają się jako kupno zagranicznych środków płatniczych przez banki:

- 1) Bank wypłaca w złotych wkład z książeczki oszczędnościowej, opiewającej na dolary amerykańskie.
- 2) Bank obciąża za odsetki rachunek dłużnika krajowego, prowadzony w walucie zagranicznej.

Przykłady, których transakcja przedstawia się jako sprzedaż zagranicznych środków płatniczych:

- 1) Bank otrzymuje od dłużnika krajowego należność z wekslu funtowego w złotych.
- 2) Bank dopisuje odsetki do książeczek wkładowych, opiewających na dolary.

Poza tymi transakcjami istnieją inne o charakterze czysto rozliczeniowym, jak np. wszystkie transakcje kupna-sprzedaży zagranicznych środków płatniczych między poszczególnymi placówkami jednej i tej samej instytucji. Ogólny stan posiadania zagranicznych środków płatniczych w instytucji nie zmienia się, jeżeli jeden oddział sprzedaje drugiemu oddziałowi zagraniczne środki płatnicze. Ponieważ jednak wyłączenie tych transakcyj z zestawienia obrotów poszczególnych oddziałów mogłoby sprawić wielkie trudności, zwłaszcza pod koniec miesiąca, ze względu na różnicę czasu między księgowaniem tych transakcyj w jednym i drugim oddziale, przeto Komisja Dewizowa zgodziła się na umieszczanie tych obrotów w pozycjach A 4, względnie B 6.

Jeżeli atoli organizacja poszczególnych banków dewizowych zezwala na t. zw. bilansowanie obrotów miesięcznych bez uwzględnienia transakcyj, które mają być wykazane w pozycjach A 4, względnie B 6, — wówczas Komisja Dewizowa nie wymaga ani podawania należności i zobowiązań w walutach zagranicznych, płatych w kraju w złotych (p. 1 A 5 i B 5), ani obrotów według p. II A 4 i B 6.

c) Do obrotów dewizowych nie należy wliczać:

przeniesień z jednego rachunku walutowego na drugi, opiewający na tę samą walutę (np. z rachunku Centrali na rachunek „Banki konto Nostro”, z rachunku „Banki konto Nostro” na rachunek „wkładów” i t. p.);

wpłat w zagranicznych środkach płatniczych na nowe rachunki walutowe i wypłat z tychże rachunków, o ile one są dokonywane w tych samych środkach płatniczych, na które rachunek opiewa;

obrotów, dokonywanych w drodze clearingu przez wpłaty w złotych do Banku Polskiego, PIR'u, Zahanu i t. p.

d) Sprzedaże zagranicznych środków płatniczych klientom na zasadzie generalnych upoważnień, udzielonych bankom dewizowym (II B 4) należy podawać tylko w jednej cyfrze, obejmującej wszystkie rodzaje transakcyj, wyliczone przykładowo przy tym punkcie w okólniku Komisji Dewizowej.

e) **Bilansowanie zestawienia:**

Winno być podawane według następującego szematu:

Winien**Ma**

Stan z początkiem okresu sprawozdawczego

Obroty

Obroty

Stan na koniec okresu sprawozdawczego

Suma

=

Sumie

f) **Stan rachunków zagranicznych Loro w złotych.**

Wkłady cudzoziemców na książeczki wkładowe, kwity lokacyjne i asygnaty kasowe i t. p. nie podlegają wykazaniu.

IV. Dotyczy nowego nakładu zaświadczeń walutowych, wydawanych przez PIR.

- a) przy wypełnianiu odcinka V (potwierdzenie banku dewizowego o odprowadzeniu waluty eksportowej) należy w pierwszej linii skreślić skrót „f-ma“ i wpisać bezpośrednio po tem dokładnie datę dokonania transakcji, a dopiero w drugiej linii należy podać firmę i adres eksportera.
- b) Banki dewizowe winny się w każdym poszczególnym wypadku zapytać eksportera, czy chodzi o regulację „częściową“ czy „ostateczną“, i zwracać mu uwagę, że przy ostatecznej „regulacji“ winien wypełniać dokładnie druk, umieszczony na stronie odwrotnej odcinka V. Za treść odpowiada eksporter.
- c) Odcinek VI jest kopią potwierdzenia, którą banki dewizowe winny u siebie przechowywać.

INFORMACJE**Z Komisji Dewizowej.**

Wydane zostały następujące okólniki:

Okólnik Nr. 16 z dnia 25 marca 1937 r., zmieniający po raz drugi przepisy dotyczące obrotu dewizowego z W. M. Gdańskiem.

Okólnik Nr. 28 z dnia 1 kwietnia 1937 r., zmieniający przepisy, dotyczące obrotu płatniczego polsko - francuskiego, oraz uzupełnienie tego okólnika z dnia 12 kwietnia 1937 r.

Treść tych okólników podana jest w numerze niniejszym.

Okólnik Nr. 14 z dnia 18 kwietnia 1937 r., zmieniający po raz trzeci instrukcję w sprawie regulowania należności za importowane do Polski towary.

Okólnik Nr. 24 z dnia 21 kwietnia 1937 r. o administracji nieruchomości cudzoziemców i generalnym zezwoleniu dla adwokatów.

Okólnik Nr. 44 z 29 kwietnia 1937 r. o rozrachunku z ludnością żydowską w Palestynie.

Okólniki te drukowane będą w naszym piśmie.

Komisja Kontroli Cen przy Prezesie Rady Ministrów.

Komisja ta powołana zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów, a urzędująca pod przewodnictwem podsekretarza stanu w Ministerstwie Opieki Społecznej p. Jastrzębskiego, ma za zadanie kontrolę i regulowanie kształtowania cen. W arsenale środków, za pomocą których Komisja będzie wykonywała swe zadania, znajdują się również regulowanie kontyngentów przywozowych oraz regulowanie przydziałów dewiz na przywóz surowców i towarów z zagranicy.

* * *

Umowa clearingowa polsko-palestyńska.

Z dniem 1 maja 1937 r. wstępuje w moc podpisana w dniu 4 marca b. r. umowa clearingowa polsko-palestyńska. Organami rozrachunku będą w Polsce Polski Instytut Rozrachunkowy i Bank P. K. O. Dla regulowania spraw, związanych z rozrachunkiem, powołana została Komisja Specjalna dla polsko-palestyńskiego clearingu pod przewodnictwem p. Dr. Nieduszyńskiego—radcy Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

* * *

Rozrachunek towarowy i turystyczny polsko-jugosłowiański.

Na mocy rozporządzenia [Ministra Przemysłu i Handlu z 3 kwietnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 204) czynności, dotyczące powyższego rozrachunku wykonuje od dnia 15 kwietnia 1937 r. Polski Instytut Rozrachunkowy.

* * *

Nowy bank dewizowy.

P. Minister Skarbu nadał z dniem 17 marca 1937 r. prawa banku dewizowego Domowi Bankowemu O. Grüss we Lwowie.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8

Redakcja i Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50

Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176. Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata: kwart. zł. 2.—, półrocz. zł. 4.—, rocz. zł. 8— wraz z przesyłką

Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200— $\frac{1}{2}$ str. zł. 100— $\frac{1}{4}$ str. zł. 50— $\frac{1}{8}$ str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenteld**